

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

A TISICUM (A JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI MÚZEUMOK ÉVKÖNYVE) XXIV. KÖTETÉNEK MEGJELENTETÉSÉRŐL

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatósága által kiadott évkönyv-sorozat XXIV. kötete 300 példányban jelent meg (+ 20 db különnyomat készült a szerzők számára). 27 szerző 25 tanulmánya kapott helyet benne, kilenc régészeti, négy néprajzi, kilenc történeti és három művészettörténet tárgykörébe tartozó írás. Az új évkönyvünk vegyes tartalmú, valamennyi múzeumi szakág újabb kutatási eredményeit felvonultatja.

A *régészeti* fejezetben elsőként új kollégánk, MALI PÉTER tanulmánya olvasható, mely a késő bronzkor kronológiai problémáit egy perbáli, halomsíros időszakba sorolható település alapján tárgyalja. CSEH JÁNOS kengyeli feltárásainak újabb kelta és hun kori leleteit publikálja két írásában, különösen figyelemre méltó a kora Meroving kori kiöntöcsöves kerámia előfordulásáról szóló. SZABÓ DÓRA a Tisza menti árapasztó tározó kiépítése során feltárt tiszaburai Nagy-Ganajos-hát gepida kori településanyagát teszi közzé. F. KOVÁCS PÉTER, HOPPÁL KRISZTINA, MASEK ZSÓFIA, HORVÁTH ESZTER, BENDŐ ZSOLT és VÁCZI TAMÁS előzetes jelentésben számol be a Tiszapüspöki-Fehér-tó part gepida temető és szarmata teleprészlet feltárásáról. PROHÁSZKA PÉTER újabb tudománytörténethez kapcsolható cikke Tószeg és környéke kutatásának történetéhez szolgál újabb adalékokkal Márton Ferenc és Csetneki Jelenik Elek általa feltárt levelezése alapján. HORVÁTH TÜNDEVEL közösen írt tanulmánya a múzeumalapító Balogh Béla Nemzeti Múzeum számára küldött jelentéseiben említett Szolnok megyei – főként bronzkori – lelőhelyek és leletek értékelését adja. HOPPÁL KRISZTINA egy szolnoki gyűjtő tulajdonában lévő kínai bronzedény titkainak eredt nyomába, különös tekintettel annak feliratára. Végül F. KOVÁCS PÉTER indonéziai tanulmányútjának egyik állomását, a trowulani régészeti és történelmi kiállítóhelyeket mutatja be.

A *néprajzi* fejezetben BENEDEK CSABA az első világháború Jász-Nagykun-Szolnok megyei gyűjteményekben fellelhető népművészeti tárgyait veszi számba. GECSE ANNABELLA kiváló adatközlője, Kazinczy Klára emlékezetére támaszkodva egy Szolnokhoz közeli uradalmi központ 1930-40-es évekbeli képét vázolja fel, melynek a földosztás során bekövetkezett felszámolásához beszédes levéltári anyagot is sikerült felkutatnia. ÖRSI JULIANNA kunsági értelmiségiek életpályáit vizsgálva jól kitapintható kolozsvári iskolai és családi kötődésekre bukkant, TÓTH ZSANETT pedig a XX. század második felében a tiszaderzsi lakberendezési szokásokról nyújt körképet.

A *történettudományi* blokk első írásában MÉRI TIBOR a frígek jelenlétét vizsgálja a görög történeti hagyományban. BAGI GÁBOR nagyívű összefoglalója Jász-Nagykun-Szolnok megye agrártörténetét mutatja be a honfoglalástól a polgári forradalomig terjedő időszakban. KERTÉSZ RÓBERT egy közelmúltban előkerült reneszánsz sírkőtöredék kapcsán a középkor végi Szolnok méltatlanul elfeledett földesurára: Pálóci Imrére hívja fel a figyelmet. ZSEMLYE JÁNOS a szolnoki vár 1703. évi kuruc kézre kerülésének történetét foglalja össze, BAGI GÁBOR másik tanulmánya pedig a betyárvilág 1849 utáni történetéhez nyújt adalékokat, feltéve a kérdést: valójában hősökről vagy csupán közönséges bűnözőkről van-e szó esetükben. BERTA FERENC néhány különleges szolnoki képeslap ürügyén a fotómontázsról értekezik. VADÁSZ ISTVÁN – több éve megjelenő sporttörténeti publikációi sorát folytatva – a tiszafüredi Barátság Sportegyesület és a Tiszafüredi Dolgozók SE 1945–1950 közötti történetét dolgozta fel. A fejezet végén a Damjanich Múzeum 80. születésnapján tartott konferencia két előadása kapott helyet: a két, közös gyökérből eredt testvérintézmény, a múzeum és a megyei könyvtár történetének áttekintése SELMECZI LÁSZLÓ és SZURMAY ERNŐ tollából.

A művészettörténeti írások sora GURZÓ K. ENIKŐ tanulmányával kezdődik, aki az 'utazó festő' – a jászberényi Hamza Múzeumhoz kötődő, ám több mint harminc éven át Olaszországban élt Lehel Mária művészetét mutatja be. CSISZÁR RÓBERT a szolnoki művésztelepen alkotó Zombory Lajos szűkszavú életrajzához derített fel újabb adalékokat a múzeumi adattárban őrzött írott hagyatékából származó, s e jeles festő életútjára, tanulmányaira, személyiségére fényt vető dokumentumok segítségével. EGRİ MÁRIA Szőnyi Istvánnak kevésbé ismert, megvalósult, illetve vázlatokban maradt pannóit és murális alkotásait elemzi tanulmányában – az 1952-es metróépítés Népstadion úti állomásának freskói ürügyén.

Évkönyvünk intézményük legfontosabb és megbecsült cserealapja, más megyék/városok múzeumi kiadványai és költséges külföldi múzeumi és intézeti évkönyvek érkeznek cserébe érte. Elősegíti, hogy a legújabb kutatási eredmények bekerülhessenek a tudományos élet vérkeringésébe, ám haszonnal forgathatják e kiadványt a régiónk, megyénk, településeink múltja iránt érdeklődő olvasók, a pályázatiíró helytörténet-kutatók és szakdolgozatiírók egyaránt.

A kiadvány *megvásárolható* a Damjanich János Múzeum (Szolnok, Kossuth tér 4.) ajándékboltjában (régészeti kiállítás fogadótere), ezenkívül *megrendelhető* a múzeum titkárságán, fenti postacímen, az 56/421-602 telefonon, az 56/510-151 faxszámon, illetve a titkarsag@djm.hu vagy a muzeum@djm.hu drótpostacímen.

A kiadványra megpályázott összegnek az NKA által megítélt támogatás csak egy részét fedezte. A hiányzó költséget a Béres Rt. helyi üzeme anyagi támogatása biztosította, melyet az intézmény saját költségvetéséből is kiegészített.

Az NKA pályázatán elnyert támogatást a kiadvány nyomdai előkészítési munkálataira és nyomdai költségeinek biztosítására fordítottuk.

Szolnok, 2016. november 29.

Gulyás Katalin
muzeológus, szerkesztő